

Nálunk járt a nagykövet

Adam Sterling, az Egyesült Államok pozsonyi nagykövete komáromi látogatása során felkereste közösségünket (részletek a 3. oldalon)

Purim 5778

Idei purimi ünnepségünkre **2018. március 1-jén, csütörtökön 16:00-tól** kerül sor a Menházban. Vidám programmal várunk mindenkit!

Program:

- Megila (Eszter könyve) felolvasása- Dávid Adri (Pozsony).
- Jelmezverseny- várunk mindenkit, aki szeretne jelmezben csatlakozni az ünnephez!
- Tombola.
- Naim Klezmer Band koncert

A budapesti Lauder Iskola 12-15 éves, tehetséges növendékeiből álló klezmer zenekar. 2013-ban kezdtek el együtt muzsikálni, repertoárjuk tradicionális zsidó dallamokból áll. Zsidó kulturális- és jótékonyági rendezvényeken, iskolai programokon lépnek fel. 2017 őszén németországi vendégszereplésen vettek részt.

A zenekar tagjai: Angel Ádám hegedű, Csengeri Danó szaxofon, Csernai Janó ütőhangszerek, Dargay Marci basszusgitár, Dán Anna fuvola, Kemény Dani zongora, Koltai Dóri fuvola, Málík Panna fuvola, Tóth Bálint ütőhangszerek. Felkészítő tanárai: Incze Zsóka és Pados Balázs, mindkettő a Lauder Iskola tanárai.

Ünnepeljen Ön is velünk! Mindenkit szeretettel várunk! ■

Széder este

A Komáromi Zsidó Hitközség idén is megrendezni hagyományos széder estét, melyre **2018. március 30-án, pénteken (I. széder) 18:00-tól** kerül sor a Menházban Riszovannij Mihály vezetésével. A kóser vacsora ára 5 EUR. Jelentkezni 2018. március 23-ig lehet a kile@menhaz.sk címen vagy a 7731-224-es telefonszámon. ■

Szerkesztői gondolatok

Purim ünnepe jár a fejemben, Komáromban vagyok, a Menházban. A 90-es évek vége felé látom magunkat a bátyámmal a Wallenstein Zoltán teremben – talán ekkor még kultúrteremnek hívtuk. Műanyagból készült farsangi álarcban vezetjük a Shalom klubot. Bohócsapkánk van, a termet néhány girland és lampion díszíti. Vidám hangulatban versenyeztetjük vasárnapjukat a hitközségnél töltsöket, tombolával is készültünk.

Itt Budapesten, most legszívebben fellapoznám az archívumunkat, s megkeresném az erről a rendezvényről írt cikkünket. Mivel a nyomtatott újságok odahaza vannak, ezért csak az elektronikus könyvtárunkba lapozok bele (az 1996-os első évfolyam, illetve 2006 októberétől valamennyi számunk elérhető az interneten).

Néhány morzsa ünnepeinkről: 2008-ban, tíz éve írtuk: „Rendhagyóra sikeredett az 5768. zsinagógai év Purim ünnepe városunkban. A hitközség tagjai péntek este gyűltek össze, hogy a közös szombatfogadás mellett megemlékezzenek Eszter királyné nemes cselekedetéről... Az ünnep történetét Kozma Klein György gyermekeivel előadott Purimspielje hozta közelebb a megjelentekhez.”

2013-ban, öt éve írtuk: „A feldíszített terem, vidám jelmezek, Háman táská, friss barchesz várták az érkezőket a vasárnap délutáni összejövetelen... Ezután Paszternák András, aki hosszabb ideje Ramat Ganban tartózkodik, adott élőben helyzetjelentést az internet segítségével arról, hogyan is ünneplik a Purimot Izraelben.”

Jah, kérem, azok a régi Purimok, gyűjtsük az élményeket idén is! ■

PA

Komáromi zsidók találkozója 1968 évfordulóján- június 8-10.

Az idei Mártírnappal egybekötve ismét várjuk Komáromba az elszármazott Ahittestvéreket. A vészkorszak túlélői mellett szeretnénk, ha visszatérnének erre a hétvégére mindazok, akik az 1968-as események hatására hagyták el városunkat. Természetesen örömmel fogadjuk leszármazottaikat és minden érdeklődőt.

Találkozunk június 8-10-ig! Kérjük, előzetes regisztrációját szíveskedjen február 15-ig elküldeni a kile@menhaz.sk címre. ■

Mazl Tov rabbi Zev Stiefel!

A közelmúltban ünnepelte 40. születésnapját Zev Stiefel pöstyéni rabbi, aki sokszor volt már vendége közösségünknek. A Komáromi Zsidó Hitközség nevében sok örömet és jó egészséget kívánunk családjá körében. Mazl Tov! Bis 120! ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády Slovenskej republiky - program Kultúra národnostných menšín 2017. Periodikum je nepredajné. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

✦ A HH-t, a Shalom klubot és a KZSH-t támogatták: Földes Ondrej (Pozsony), Wohlstein Sándor (Pozsony), Sajmovicová Zuzana (Pöstyény) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ Januárban befejeztük a tavalyi pályázatok elszámolását, benyújtottunk több új, az idei évre vonatkozó igénylést is.

✦ Várjuk programötleteiket a kile@menhaz.sk címen.

Gyászjelentés

Budapesten elhunyt **Gárdos Péter**, a Joint helyi irodájának nyugalmazott főkönyvelője, Schnitzer Ármin komáromi főrabbi dédunokája, aki többször járt városunkban a családi emlékek nyomában. Emlékét megőrizzük! ■

Támogatóink / naši sponzori:

ENSZ Holokauszt emléknapi Komáromban

Az ENSZ Holokauszt emléknapi alkalmából a KZSH Aközül negyven fővel látogatott el a Komáromi Jókai Színház Vasmacska Stúdiójába, ahol a Címzett ismeretlen című kétszemélyes darabot tekintettük meg. A különleges, levélregény mély benyomást tett a közönségre. Az egyórás előadás után közönségtalálkozó következett, melyet Paszternák Tamás koordinátor vezetett.

A találkozón részt vett a rendező, Harsányi Sulyom László és a két művész, Tóth Tibor, a Komáromi Jókai Színház igazgatója, illetve Rancsó Dezső mint vendég. Számos kérdés érkezett a közönség soraiból is. A KZSH a kiadványai-val ajándékozta meg a rendezőt, a szereplőket és a színház

munkatársát, Messinger Nórát, aki sokat segített a program megszervezésében. Köszönjük mindenkinek, aki eljött erre a rendhagyó megemlékezésre! ■

PT

Az USA pozsonyi nagykövete látogatott el hozzánk

Január végén kereste meg a KZSH-t az USA pozsonyi nagykövetsége az alábbi kéréssel, hogy Adam Sterling komáromi látogatása során szívesen felkeresné közösségünket. Természetesen azonnal igent mondtunk.

A nagykövet úr és kísérete február 7-én érkezett. A találkozón hitközségünk vezetősége és néhány tagja fogadta. A

kötetlen hangulatú beszélgetés a terveztnél tovább, több mint egy órán át tartott. Bemutattuk hitközségünk múltját, jelenét, szó esett a vészkorszak okozta veszteségekről, a régióban lévő antiszemita jelenségekről. Nagykövet úr kifejtette látogatása célját, mesélt korábbi diplomáciai munkáiról, illetve a zsidósághoz való kötődéséről. Ezt kö-

vetően megtekintette a zsinagógát, a Schnitzer Armin Mikromúzeumot és felújított közösségi tereinket, búcsúzóul írt a hitközség emlékkönyvébe és átnyújtotta ajándékát. Mi a KZSH szlovák és angol nyelvű kiadványait ajándékoztuk Sterling úrnak.

A nagykövetség munkatársától a látogatás másnapján kaptuk az alábbi üzenetet:
Tisztelt Paszternák Úr!

Engedje meg, hogy Sterling nagykövet úr nevében megköszönjem a szíves fogadtatást, a vendéglátást és az érdekes beszélgetést a Menházban. A nagykövet úr nagyon elégedett volt a látogatással. Az Önök gazdag tevékenysége és a színes közösségi élet nagy hatással volt ránk.

Még egyszer köszönöm és örülnék az esetleges további együttműködésnek.

Szép napot kívánva. ■

Üdvözlettel:

Samuel Mišík

Vezetőségi ülés

A KZSH vezetősége január 28-án tartotta soros ülését, amelyen Pasternák Antal elnök adott tájékoztatást az aktuális ügyekről, elsősorban a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége elnöksége év végi döntéseiről, melyek szerint változik a közösségek finanszírozása, az idei évtől megszűntek a pályázati források. A vezetőség áttekintette a gazdálkodást és a hitközség anyagi helyzetét. Szó esett a szociális támogatási rendszer átalakításáról és a közeli jövőben esedékes beruházásokról. A résztvevők az első félév tervezett programjait is áttekintették ■

Könyvbemutató

A Szlovák Köztársaság Kulturális Intézetében január közepén mutatták be Pusztay Sándor: Zsinagógák Szlovákiában - Zsinagógák, zsidó temetők, emlékhelyek című, magyarul megjelent művét, amely a Kornétás Kiadó gondozásában jelent meg. A teltházas programon a szerző és Szále László ismertették a mű létrejöttének körülményeit. A közönség soraiból is érkeztek kérdések, majd Vadász Magda mondott köszönetet az unikális könyv létrehozásáért. Az esemény fogadással zárult. A könyv 30, ma is álló, nagyrészt már felújított épületet mutat be, köztük a komáromi Menházat. ■

Bemutatkozik a Csányi 5 Beszélgetés Lefkovics Zsófiával

Lefkovics Zsófi vagyok, a Csányi 5. szakmai vezetője. Családom és évek óta a munkám is a zsidósághoz köt. Dolgoztam a Bálint Házban programszervezőként és sajtósként, majd a Tett és Védelem Alapítványnál az oktatásért feleltem. Férjezett vagyok, két gyerekem van.

Hogyan született a Csányi 5 létrehozásának ötlete?

A Csányi 5. épületében található az Erzsébetvárosi Zsidó Történelmi Tár. Ennek létrehozása nem az én fejemről pattant ki, hanem Dombi Gábor újságíró-szociológus kezdeményezéséből. A VII. kerület vezetése karolta fel.

Hol található az intézmény? Ki tartja fenn?

A VII. kerületben, a Klauzál tér mellett. Fenntartónk az Erőműház Non-profit Kft., amely Erzsébetváros polgármesteri hivatalához tartozik.

Milyen programjaik vannak jelenleg? Mik a terveik a közeli jövőben?

A helyszín adottságaiból következik, hogy nagyon jó környezetet biztosítunk például színházi produkcióknak. Épületünk egy gyönyörűen felújított körfolyosós ház, az udvar üvegtetőt kapott, így az egykori udvarból lett az aulánk, programjaink helyszíne. A Gólem színház

nálunk játssza a Szakácskönyv a túlélésért című darabját. Rubin Eszter: Barhesz című könyvét rendszeresen láthatják nálunk Csákányi Eszter előadásában. Terveink szerint Rubin Eszter: Bagel- jét is nálunk fogják bemutatni. Hamarosan Bálint András Radnóti estjét is láthatják a látogatóink. Zsidó filmeket lehet nálunk nézni, lesznek beszélgetéseink, komolyzenei programok, könyvbemutatóink, sakkversenyünk, sétáink... Különleges gasztro-programokkal is készülünk: Fűszeres Eszterrel tanulunk hagyományos zsidó és izraeli recepteket. A Bálint ház felújítása alatt több programját hozzánk költöztette.

Miben más a Csányi 5 mint a budapesti zsidónegyedben és a környékén már most is működő szervezetek, intézmények?

Itt, a Csányi 5-ben nyílik hamarosan az Erzsébetvárosi Zsidó Történelmi Tár. Ez a kiállítás bemutatja, hogyan éltek az

erzsébetvárosi zsidók az 1800-as évek végétől a 20. század közepéig. Van polgári lakásunk, rabbi dolgozószobánk, varrónő műhelyünk és nyomdász-lakásunk. A tár remekül használható oktatásra: a Zachor Alapítvány és a Tett és Védelem Alapítvány segítségével több iskolából érkeztek már diákok hozzánk, hogy a helyszínen ismerkedhessenek a zsidósággal. Ez a kiállítás adja egyediségünket. Minden programunk sok szállal kötődik ehhez.

Együttműködnek-e vidéki és határon túli zsidó közösségekkel?

Egylőre nem volt rá időnk, kapacitásunk, de szeretnénk... ■

Folytatjuk

Holokauszt Múzeum Szereden – beszélgetés Martin Korčokkal, a múzeum vezetőjével

Kassán születtem 1979-ben. Nagyszombatban a Cirill és Metód Egyetemen Képzés és Európán kívüli tanulmányok szakon végeztem. A diploma megszerzése után a Szlovák Nemzeti Múzeum –Zsidó Kultúra Múzeumában kezdtem dolgozni. Jelenleg Szereden a Holokauszt Múzeum vezetőjeként működöm.

Múzeumi munkám mellett a Komenský Egyetemen Phd. fokozatot szereztem. Van egy lányom, Sára. A munkám egyben a hobbim is. Kedvenc idő

töltéseim: az utazás, a fotózás és az éremgyűjtés. A volt munka-és koncentrációs tábor Szereden a zsidókérdés 2. világháború alatti megoldásához kapcsolódó autentikus hely. Azzal egy időben, amikor szeptember 9-ét Szlovákiában a Holokauszt és a rasszizmus elleni emléknappá nyilvánították, született meg az egykori munkatábor öt barakkjában létrehozandó Holokauszt Emlékmúzeum gondolata. A Szlovák Kulturális Minisztérium 2009. május 12-én a volt szeredi tábort nemzeti kulturális műemlékké nyilvánította. 2016.január 26-án volt a múzeum ünnepélyes megnyitója. Az intézmény része az oktatási központ, melynek feladata, hogy elő

adások, továbbképzések formájában megismertesse a pedagógusokat, a diákokat és az érdeklődőket a zsidó kultúra alapjaival és azzal, hogy a holokauszt milyen hatással volt az itteni zsidók életére. A múzeum egyben az áldozatok emlékhelye is, hiszen 1941 és 1945 között a tábor fennállása alatt 16 ezer ember fordult meg itt, akiknek nagy részét megölték.

Hogyan értékeli a nyitás óta eltelt két évet?

A világban az utóbbi években nő az antiszemitizmus, a rasszizmus és a xenofóbia. Ez a jelenség Szlovákiát sem kerüli el. A rosszindulat forrása a tudatlanság. Az intézmény létrehozásakor arra törekedtünk, hogy ne csak történelmi, hanem oktató-nevelő szerepe is legyen.

(Folytatás a következő oldalon.)

Az utolsó túlélő című könyvről Jakab Tímeával

Sokan Tóth Tímeának ismernek, így kerültek velem kapcsolatba, még többben mind a mai napig így is hívnak. A Jakab nevet csak 2014 óta viselem. Jólésről származom, ez egy kis falu Rozsnyótól pár kilométerre.

Az iskoláimat is (alapiskola és gimnázium) Rozsnyón végeztem, majd a nyitri egyetemre kerültem, ahol magyar nyelv és történelem szakon végeztem, miközben fél évig Budapesten voltam. Itt írtam a diplomamunkámat is. Mindig érdekelt a kultúrák találkozása, a különbözőségek elfogadása, talán ezért is áll hozzám olyan közel minden, ami más világnézetet mutat be. Ez az érzés csak még jobban fokozódott, amikor egy olyan városban élhettem, ahol anynyi nemzet találkozik. Ott tartózkodásom alatt például mongolokkal laktam, miközben kerestem a lehetőségeket, hogy egyre több világnézetet, kultúrát és vallást ismerhessek meg. Ezek közül különösen a zsidóság mindennapjai érintettek meg leginkább. Talán ez annak volt köszönhető, hogy Rozsnyó történelme szorosan összefonódott a zsidósággal, ebből a nagymamám sem volt kivétel, aki náluk dolgozott. Így az első ismereteim a zsidóságról elég hamar, még gyerekkoromból maradtak meg. Sajnos akkor még csak az elbeszéléseire hagyatkozhattam, ugyanis a legtöbb emlékművet, zsidósághoz kapcsolódó épületeket és tárgyat megsemmisítettek. Hogy az értelmetlen pusztításnak csak néhány példáját mutassam be,

Rozsnyón is volt zsinagóga, zsidó temető, amelyeket az én generációm csak fényképeken keresztül ismerhet meg. Miután az ember világszemlélete eléggé kitárult, más érzésekkel és gondolatokkal tér vissza a szülővárosába, ez velem sem volt másképp. Kétévi tanítás

után 2009-ben kerültem a Gömöri Művelődési Központba, pontosabban a kisebbségi kultúra szakosztályára, ahol önmagamra lelhettem. Már az első éven kapcsolatba léptem Ehrenfeld Tibor úrral, egy rozsnyói idős zsidó bácsival, az utolsó túlélővel. Beszélgetéseink elindítottak egy folyamatot, amely isko-

lai programok szervezésével, könyvkiadással folytatódott. Felvettem a kapcsolatot Korčok Martinnal, a Zsidó Múzeum munkatársával, a Komáromi Zsidó Hitközséggel, Győri Mártával, a Kassai Eszter Polgári Társulás képviselőjével. 2011-ben Komáromban Kehila Haver díjat kaptam, ami nagyon megörvendeztetett. Persze a munkaköröm ennél jóval tágabb és sokrétűbb, hiszen a tevékenységünk a hagyományos népi kultúra egészére kiterjed, oktatói programokat szervezek, miközben DVD-t adunk ki (ilyen pld. a Gemer tancuje-Gömör táncol, amely a magyar, roma és a szlovák csárdást hasonlíttja össze), feltérképezzük a népi hagyományokat, miközben a falvakat járjuk és a hagyományőrökkel beszélgetünk, népi mesterségeket mutatunk be az érdeklődőknek, és különböző fesztiválokat szervezünk. Mozit működtetünk és folklór esteket tartunk. Úgy érzem, hogy így 35 évesen az ember sok mindent tapasztalt, és ez csak tovább bővül majd. Mindez segíti őt abban, hogy az eddigi tapasztalataira alapozva új kontextusban láthassa meg a világot. Ha tud tenni valamit azért, hogy a jobbá válás akár csak egy szemernyi porát is megmozgassa a világban, akkor ne tétovázzon, tegye meg, mert ezért születünk, és ez a feladatunk. ■

Folytatjuk

(Folytatás az előző oldalról.)

Fontos küldetésünk, hogy méltó emléket állítsunk az áldozatoknak és oktatással megelőzzük a hasonló tragédiák bekövetkezését. Fontos, hogy elérjük a lehetséges látogatókat. Külön programot dolgoztunk ki az iskolákkal való kapcsolattartásra. Munkánkat támogatja az oktatási, a kulturális és a belügyminisztérium. A támogatásoknak is köszönhető a látogatók számának folyamatos növekedése. Hisszük, hogy ha a résztvevők elgondolkodnak az emberi kapcsolatokról, akkor már van értelme a munkánknak.

Milyen a látogatottság?

A 2016-ban 12 852 látogatónk, volt. Egész Szlovákiából jöttek főleg általános és középiskolai tanulók. Ez a szám 2017-ben 21 500 volt, 67%-os a növekedés.

A Komáromi járás iskoláival van kapcsolatuk?

Statisztikánk szerint a Komáromi já-

rásból 2017-ben hat iskolából 168 diák volt nálunk, öt szlovák és egy magyar tanítási nyelvű iskolából érkeztek. Szeretnénk, ha a Komáromi járásból is legalább a szlovákiai átlagnak megfelelő számban jönnének. Minden programunk magyarul is elérhető.

Milyen kulturális programok voltak a múzeumban?

2017-ben 14 rendezvényünk volt: köztük holokauszt emléknapi, dokumentumfilm-bemutató, kiállítás, könyvbemutató, színházi előadás, koncert, hallássérültek videós kalauzolása. A médiákban 135 hír jelent meg rólunk, ebből 60 Tv híradókban.

Néhány héttel ezelőtt szlovákiai pedagógusok csoportja vett részt a Jad Vasem intézet képzésén. Milyen csoport volt ott?

Szlovákia és Izrael között államközi egyezmény biztosítja a pedagógusok képzését a holokauszt témakörében. Ez alapján szervezi intézményünk is a to-

vábbképzéseket az EDAH Polgári Társulással közösen a minisztériumok anyagi támogatásával. Ezek az egész országból részt vesznek, főleg a humán tárgyakat oktatók. Előnyben vannak az angolul beszélők. A jeruzsálemi képzésen azok vesznek részt, akik több éve foglalkoznak a holokauszttal. Az izraeli kollégákkal együtt küzdünk a tanuló ifjúság körében egyre terjedő extrémizmus ellen.

Hol található a múzeum, mik az elérhetőségei?

Címünk: Sereď Kasárenská 1005. Nyitva: vasárnaptól -csütörtökig 9-től 16-ig. Péntek- szombat zárva.

Weboldalunk készülöben van, facebook elérhetőségünkön lehet tájékozódni. Kiállítási tereink folyamatosan bővülnek. Mindenkit szívesen fogadunk! ■

(szlovákról fordította PZs)

Bakonyi István: 70 éve érettségiztem

Irdatlan nagy idő! Ennyi egész életre Ise soknak adatik meg, tanúsítják a temetői fejkák.

1939 szeptemberében léptem át először a bencések komáromi gimnáziumának küszöbét. Nemzedékem mögött volt már ekkor néhány békés év, de az 1938-as nyugtalanságot hozott, tüntetések követték egymást a városban, tárgyalások, alkudozások jellemezték az évet, majd november elején belovagolt a városba fehér lován a király nélküli királyság ünnepe kormányzója.

A magával hozott sok változást nem volt könnyű követni. Ezt megelőzőleg kevesen jártak át a hídon a folyó túlsó partjára, így a Dunától délre eső viszonyok részben ismeretlenek maradtak a legtöbb ember előtt.

Igazi öröm volt, hogy a magyar himnusz már nem volt tiltott, a korábbinál szűkebb szociális háló, a kialakuló nagyobb társadalmi különbségek és a Németországhoz való közeledés viszont sok gondolkodó ember számára elkeserítő lett.

„Hazatértünk“, mondták nekünk a vezető állások elfoglalására megérkezett anyaországi kiválasztottak, de még hét év múlva is csak "cseh kommunisták" maradtunk sokuk számára.

Ebben a szinte még kiforratlan helyzetben léptünk be a gimnáziumi diákéletbe, itt nagy szerencsénkre nagyon emberséges tanárokat találtunk.

Nem különböztettek meg bennünket nemzetiségünk, vallásunk szerint, nem kérdezték, hogy szüleink és mi magunk hogyan viszonyultunk az elmúlt hónapok idején a "Mindent vissza!" hitvalláshoz, vagy inkább a szlovákiai magyar írók előző év szeptemberi felhívása állt közelebb a szívünkhöz: "Sorakozzatok fel egységesen a Köztársaság védőinek táborába!". Ezek a dolgok időközben amúgy is múlttá váltak.

Számunkra új dolgokat kellett megismernünk, egyike volt ezeknek pl. a különféle társadalmi helyzethez illő megszólítások megismerése, a sértődések elkerülése érdekében. Meg kellett tanulni, kinek jár a "tekintetes", "méltóságos", vagy báró, herceg, vitéz, gróf cím. Másféle tankönyvek és füzetek kerültek használatba, ezek hátlapján ott díszelgett az elmaradhatatlan "Csonkaország nem ország, Nagymagyarország mennyország!" szöveg.

Tanáraink ennél értékállóbb emberi és magyar értékek felé terelgettek bennünket. Igyekeztek megkímélni tanítványaikat a politikai hullámverésektől, noha bizonyára ők is ezek aggódó figyelői voltak.

Hamarosan megjelentek az első háborús menekültek, nincstelenül, éhesen, mintegy 60 - 100 ezerre becsült számban. Időbe telttél amíg az ország meg tudta szervezni tisztességes emberhez méltó ellátásukat, de végül megoldotta, ami a magyarság múlhatatlan dicsősége.

Magyarország egyelőre kívül maradt ugyan az itt-ott fellángoló háborúkon, de a hazát féltők aggódva figyelték, hogy mi lehet ennek a vége? Volt is az aggódásra ok, mert lendületet kapott a kezdeti sikerek félreértésén, félreértésén alapuló győzelmi mámor. Pedig az előző nagy háború is milyen sikeresen indult! A nevelés ügye is kezdett katonásabb irányba fordulni, kényszerből leventék lettek a fiúk, évente több tucatszor kellett felmondaniuk a kiképzéseken a "kispuska részeit". Az oktatás során félművelt előadók szavait a leventéknek áhítattal kellett hallgatniuk, ha nem akarták, hogy fájdalmat okozó büntetést kelljen elviselniük.

Sokunknak mi tagadás tetszett a végeláthatatlan sorokban a bécsi országúton vonuló hadi nép és remek felszerelése, keveseknek jutott csak eszébe a csúfos vég lehetősége. Akinek ez eszébe jutott, az azt is tudta, hogy erről hallgatnia kell, mert említeni veszélyes. Tanáraink is óvakodtak véleménynyilvánítástól, bár egy-egy elejtett mellékmondatuk néha árulkodóra sikerült. A társadalmi feszültségek fokozódtak, a németországi események híre begyűrűzött az országba, erősödtek az ilyen-olyan ellenes megmozdulások, szervezkedések.

Eközben olyanok döntése nyomán kezdett az ország területe növekedni üdvrivalgás közepette, akik személye eleve érvénytelenné tette még az egyébként méltányosnak tűnő rendezést is. Volt önkényes területfoglalás is, az egyik esetben harc nélkül (Kárpátalja), más esetben harci segédcsoportként osztozva a zsákmányban. (Délvidék). Ez utóbbi esetben külön megbűnhődni való is esett, amit perze a nemzet előtt vezetői gondosan

eltitkoltak. Gróf Teleki Pál miniszterelnök öngyilkossága előtti órákban írt búcsúlevele (interneten olvasható) feltárta a kormányzó előtt azt a hamisságot, amivel valótlanná hírekkel berángatták a harcokba az országot.

Közben a gimnáziumban folyt a zavartalanul tűnő tanítás, a legnagyobb kérdésnek az látszott, hogy az adott idegen szó ragozása milyen nyelvi minta alapján történjék.

Az un. „zsidótörvények“ és hasonló rendeletek gombamód szaporodtak ugyan, de közvetlen életveszélyt akkor még nem jelentettek. Ezekre a legtöbben úgy tekintettek a közvetlen haszonélvezőkön kívül, hogy szükséges rosszak ahhoz, hogy egy külső nyomásra létrejövő intézkedés még rosszabb állapotokat ne legyen kénytelen létrehozni.

Megnyílt közben a keleti hadszíntér is, háborús okként egy ép ésszel más tettezt sejtető bombázást említve. Ment a honvéd az ellen az ország ellen, amellyel a szomszéd országok közül egyetlenként nem volt területi vita, sőt a kölcsönös kiengesztelődés régebbi ügyek miatt a legjobb úton haladt.

Folyt a vér, ömlött a semmibe a pénz, itthon nőtt a nyomor az egyébként világosan soha meg nem fogalmazott háborús cél érdekében. Az emberek suttogva emlegették, hogy bármelyik háborúzó fél nyer is, nekünk jaj.

Szörnyűség volt számunkra az is, hogy ott voltunk a csatatéren, nőttön nőtt az özvegyek és árvák száma, a megnyomorodott hadirokkantak nagyon sok család életét tették próbára.

A Németország felől érkező eszmék gyűlöletre buzdítottak idegenekkel, más nemzetiségűekkel és vallásúakkal szemben. A bencés gimnázium állta a próbát, falai között nem tűrte a gyalázkodó szavakat és viselkedést.

Katolikus intézmény léte az iskolában meghonosodott kifejezéssel élve a "más vallásúakat" soha nem akarta katolikus hitre téríteni, ilyen ünnepen való részvételre rávenni, vallásuk gyakorlásától elvonni, mint ahogy a diákok nemzetiségét is mindvégig a legnagyobb tiszteletben tartotta. ■

Folytatjuk

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

69. fejezet Pipacsok a rakéták földjén

(2012. április 1.)

20:53, 15 perc múlva kigördül a vonat az ashkeloni állomásról. Eddig csend volt, a három héttel ezelőtti szírenás emlékektől nehéz szabadulni.

Csütörtök este, a héten harmadszor vettem az irányt Tel-Aviv felé. Mivel a hónap közepén kis mértékben újra át-rajzolták a város busztérképét, már jó előre felmértem, eljutok-e még a magyar klubba a 39-essel. Hat körül érkeztem meg a belvárosba. Végigjártam két-három utcát, vacsorázó hely után kutatva, végül a gyomromnak egyik kisvendéglőre sem esett a választása, így maradt két kis friss fonott kalács a sarki szuperből estebéd gyanánt. A szervezett programig volt még kb. 45 perc, mikor betoppantam a MOADON pinceklubjába. 4-5 vendég volt ekkor még csak jelen, kísértetiesen hasonlítva az otthoni Shalom klubok izgatott, látogatóváró hangulatára. Fél nyolcra – mire nagy nehezen elkezdődött a hétre hirdetett beszélgetés -, megtelt a terem. Volt pár ismerős arc, akikkel már volt szerencsém találkozni ezeken az összejöveteleken. Szentgyörgyi Zoltán, Magyarország tel-avivi nagykövete mesélt munkájáról, elért eredményeiről, a diplomataélet mindennapjairól. A hangulatos beszélgetéshez hozzájárultak a nézők soraiból érkező kérdések is. Mire az órára pillantottam, lassan tíz volt.

30 perc utazás a 63-ason, blogírás, óraátállítás, rövid alvás, s már csörgött a vekker. Készülődés, reggeli, kint álltam a buszmezőállóban. Az új elektronikus kijelző már nem működött, így mégsem tudom, elérem-e biztosan a

vonatom. Pénteken tartották a tel-avivi maratont, szerencsére a busz pont a pályaudvarig közlekedett.

Újra ott ültem a HaShalom peronján, futók éremmel a nyakukban, katonák fegyverrel és fegyver nélkül, csupán óriási hátizsákkal, kipások, kendősök, punkok, turisták és helyiek, varázslatos ez a forgatag.

A szerelvény öt perc késéssel futott be. 56 perc múlva Yossi már várt az állomáson. Ebéd, virágok fotózása a kertben, pénteki pihenés. Orna ízletes vacsorája után 19:55-kor már a Duna tv előtt ültem, Schmitt Pál doktori botrányáról szóló híreket hallgattam. Nem emlékszem arra anno, a doktorem írásakor mondta-e a témavezetőm, hogy hová tegyek idézőjelet. Na jó, a Posztdok Napló nem politizál.

Este sokáig követtem a hazai híreket a neten, így kicsit még álmos voltam, amikor reggel a kikötőben rokonokkal találkoztunk. Hét ágra sütött a nap, az egész part megtelt, mintha nem is a Gáza árnyékában élő Ashkelonban lennénk. Persze az éppen befutó katonai őrnaszádok azért árnyalták az idilli képet.

Hazafelé megálltunk egy csodaszép pipacs mezőn. Nem mi voltunk az egyetlenek, amerre a szem ellátott piros növények mindenfelé, mint egy csendéleten. „Ide már esett rakéta.” – zúzta apró darabokra a fejemben kirajzolódott tájképet a házigaзда. Ebéd, pihenés, Yossi mamájának meglátogatása. Az óraigazítás, illetve a később kimenő szombat miatt az első vonat is két órával később indult.

21:08 – kigördültünk. Picit megkönynyebbülök, egy nagyon kellemes, csendes (!) ashkeloni hétvége van mögöttem. Köszönet a vendéglátóimnak!

(2012. április 6.)

Történelmi pillanat, félig öltönyben sem írtam még blogbejegyzést. Hamarosan jönnek a rokonok, s észak felé vesszük az irányt a Széder estére, amely idén egybeesik a szombat bejöveteleivel. Ma köszönt be ugyanis Pészach ünnepe. Szerény hajlékom hőmectalanítva (kovászos ételek eltávolítva), macesz bekészítve (normál, tojásos, mézes – jó-jó, a dobozon is rajta van, hogy az ashkenáz hagyományok szerint az utóbbi kettőt csak betegek és gyengék fogyaszthatják az ünnep alatt).

Hogy miben más idekint a kovásztalan kenyér ünnepe, mint odahaza, az majd kiderül az elkövetkező napokban. Egy újabb diaszpórai tévhitem viszont már megdőlt. Nem igaz, hogy maceszt csak 1 kg-os kiszerelésben lehet kapni. Itt az 5 kg-os a standard!

Pészachról mindig a családi anekdota jut eszembe, ilyenkor a dédnagyapám és a nagypapám is eladta a Tolnai utcai pékségüket egy nem zsidó szomszédnak, hiszen az ünnep alatt nem birtokolható kovászos étel.

Idén kimarad a komáromi közös Széder, a barátokkal töltött közös pesti esték. Izraelben csak egyszer mesélik el a kivonulás történetét, szemben a galuti két Széderrel.

Ünnep, közeli család nélkül, Anya maceszgombócait nélkülözve. Nehéz a posztdoktori sors. Rádöbentem, otthon maradt a magyar Haggadám (az este rendjét leíró könyv), így tegnap az utolsó tészta vacsorát követően beszereztem a könyvüzlet egyetlen angol kiadványát.

No, de ünnepre fel, ropogjon a macesz békében és nyugalomban itt a Szentföldön és a világ minden pontján! A húsvétot ünneplő Olvasóimnak kellemes ünnepeket, sok locsolót, piros tojást! ■

Folytatjuk

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

Purimi párbeszéd

Nem egyszer történik, hogy olyan helyen vagyunk, ahol teljesen idegenek beszédét hallgatjuk, például vonatban, kávéházban vagy a fodrásznál. Ez történt velem pár hete, mikor a soromra vártam a fodrásztnál. Velem szemben három hölgy ült.

Egyiket sem ismertem, azért elneveztem őket A, B és C-nek. A hölgy nagyon magabiztos, aki mindent legjobban tud, szerinte mindenkinek tőle kell tanulni. B hölgy tudja, hogy minden éremnek két oldala van, illetve az igazság nem egyértelmű. C hölgy ismeri mind a kettőt, egyikkel sem akar összekapni, úgy néz ki, hogy nincs neki saját véleménye semmiről.

A hölgy: Olyan boldog vagyok, tegnap megkaptam a novemberben interneten rendelt csomagot a távol-keleti üzletből. Az unokáknak rendeltem meg a purimi jelmezeket. Olyan szépek és olyan olcsók.

B hölgy: Jaj, de szorgalmas vagy. Biztos mindegyik unoka pontosan megrendelte, hogy milyen jelmezt akar. Én is akartam rendelni, de tavaly az egyik csomag elveszett, most félttem, hogy nem érkezik meg időben.

C hölgy: Mennyibe kerültek? Megnézted előbb az itteni üzletekben az árakat? Én is tudom, hogy csomagok nem érkeznek időben, de te nagyon ügyes vagy.

A hölgy: Az unokáknak minden tesz, amit én rendelek, ismerem az ő világukat, tudom, hogy milyen az ízlésük és milyen jelmezt szeretnének.

Mindig tudom, hogy mi a divat, még jelmezekben is.

C hölgy: Én valójába nem tudom, hogy mi a divat jelmezekben, de biztos, hogy te a legjobbat választottad.

B hölgy: A mai fiatalság olyan önfejű, nehéz a tetszését megnyerni, inkább odaadom nekik a pénzt és vásároljanak, amit akarnak. Még magamnak se vásárolok az interneten. Egy ismerősöm megjárta. Vett egy ruhadarabot, két számmal kisebbet kapott mint, amit rendelt.

A hölgy: Pontosan kell tudni, hogy melyik internetes cégnél vásárolsz, időben kell megrendelni, és a gyerekeknek/ unokáknak tudni kell, hogy te tudod legjobban, hogy mi a jó.

C hölgy: Fontos elővigyázatosnak lenni, de ha valaki jó tanácsot, ad akkor nyugodtan lehet követni.

B hölgy: Emlékeztek, hogy mikor mi fiatal anyák voltunk, mi varrtuk otthon a jelmezeket? A lánykák Eszter királynők, japánok vagy hollandok, a fiúk farmerok, rendőrök vagy katonák voltak. Akkor minden egyszerű volt és szerény.

C hölgy: Igen. Te olyan szép jelmezeket készítettél. Még a slách monész is házi készítésű volt.

A hölgy: Ma már a pénz beszél. Amit hitelkártyával lehet megvenni azt én

megveszem. Az egész világ egy ki falu. Ha Kínában varrják a jelmezeket a mi Purimunkra, akkor bízom benne, hogy a helyi cukrászdában elkészítik helyettem a slách moneszt. Így több időm marad fodrászra, kozmetikusra, baráti találkozóra és más élvezetekre.

A továbbiakat nem hallottam, mert a fodrász hívott haját mosni. A frizura készítése alatt gondolkoztam a fenti párbeszédről, de nem tudtam eldönteni, kinek van igaza. Ez a modern világ, különféle vélemények érvényesek, nagy a választék mindenben és az internet a király.

Mivel Purim a jelmezek ünnepe, próbáljuk ki a következő receptet:

Mandulás apró sütemény körte jelmezen

Hozzávalók: 40 dkg darált mandula, 20 dkg gríz, 10 dkg kukoricakeményítő, 20 dkg cukor, 1 narancs héja reszelve, 4 tojás fehérje 1 kávéskanál vanília kivonat.

Elkészítése: Összekeverjük a száraz hozzávalókat, hozzáadjuk a narancs héját és a vaníliát, majd a 4 fehérjét, addig gyúrjuk, míg sima nem lesz. 1/2 órát pihentetjük. Kissé olajos kézzel körteformát készítünk kb. 12 db lesz. A körte szárát szegfűszegből készítsük! 1 órát hűtőben hagyjuk, utána előmelegített 180 fokos sütőben 20 – 25 percig sütjük. Utána porcukorral meghintjük és eper vagy más piros lekvárral tálaljuk. ■

Dr. Orna Mondschein

Boldog purimot kívánunk!

Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry – Múzeum holokaustu v Seredi

Rozhovor s Martinom Korčokom (II. časť)

Pred niekoľkými týždňami sa učiteľia zo Slovenska zúčastnili na seminári v Jad Vašem. Aká skupina tam bola a čo bolo hlavným cieľom seminára?

Existuje medzivládna dohoda medzi Slovenskou republikou a Štátom Izrael, ktorá v sebe zahŕňa aj vzdelávanie pedagógov v oblasti holokaustu. Na základe tejto dohody sa realizuje vzdelávanie pedagógov, ktoré vykonáva Múzeum holokaustu v Seredi, EDAH o.z. a Medzinárodná škola pre výuku holokaustu v Jad Vašem. Seminár finančne podporuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Edah o.z. a Pamätník Jad Vašem.

Na seminári sa môžu zúčastniť pedagógovia z celého územia Slovenska. Prioritne tí, ktorí vyučujú humanitné predmety. Zároveň nie je na škodu, ak ovládajú aj anglický jazyk. Pričom sa snažíme vyberať takých pedagógov, ktorí sa zúčastnili podobných kurzov a aktivít na území Slovenska, prípadne vieme, že vzdelávaniu o ľudských

právach a holokauste venujú dlhoročnú pozornosť.

Absolvovaním seminára v Jad Vašem si pedagógovia zvýšia svoju úroveň vzdelania, kvalifikácie a práce so študentmi. Nadobudnuté poznatky a vedomosti potom ďalej odovzdávajú študentom, čím zároveň zvyšujú aj kvalitu vyučovania na území Slovenska. Spoluprácou s kolegami z Izraela sa snažíme bojovať proti narastajúcemu extrémizmu v našej spoločnosti, hlavne v prostredí školskej mládeže.

Kde sa múzeum nachádza? Kedy je otvorené? Má webovú stránku?

Múzeum holokaustu nájdete na Kasárenskej ulici číslo 1005 v Seredi. Máme otvorené každý deň od nedele do štvrtka, v čase od 9:00 do 16:00. V piatok a sobotu je expozícia múzea zatvorená. Webovú stránku zatiaľ nemáme, ale je v pláne na rok 2018. Múzeum však disponuje stránkou na facebooku, kde informujeme o všetkých našich aktivitách a podujatiach. Budeme radi,

ak si ju pridáte medzi svoje obľúbené stránky a zároveň vás navnadí aj na osobnú návštevu múzea.

Aké sú plány do budúcnosti?

Areál a baraky múzea holokaustu sú stále v rekonštrukcii. V súčasnosti ponúkame návštevníkom expozície, ktoré sa rozprestierajú na dvetisíc metroch štvorcových. V prvej polovici roku 2018 sprístupníme ďalšiu expozíciu o rozlohe tisíc metrov štvorcových. Návštevník sa bude môcť oboznámiť s pomermi, v ktorých žili a pracovali väzni pracovného a koncentračného tábora v Seredi v rokoch 1941 až 1945.

Okrem toho budeme pokračovať a rozširovať spoluprácu s partnermi, čo sa dúfam odrazí na kvalite našich vzdelávacích programov a neustálom zvyšovaní počtu návštevníkov. Taktiež máme naplánované zaujímavé kultúrne podujatia v priebehu celého roka, na ktorých ste všetci srdečne vítaní. ■

PT

Židovské školy – rozhovor s Líviou Katona o novej publikácii

Na Trnavskej univerzite som pôsobila od roku 1999. Od roku 2009 sa v akademických kruhoch pohybujem menej, pre môj zdravotný stav, po neodbornom lekárskom zákroku som sa ocitla na vozíku, z tohto dôvodu preferujem publikácie a konzultácie na VŠ.

Mám 32 rokov praxe v sociálnej sfére a pár rokov na TU Trnava a dlhšiu dobu externe pracujem pre VŠ Danubius Sládkovičovo. Od roku 1998 pôsobím ako riaditeľka sociálneho zariadenia v Košútoch, kde aj žijem.

Ako vznikol nápad vydať publikáciu o židovských školách?

Dejiny ma vždy fascinovali. Moja prababka bola židovka. Počas štúdia na univerzite som pri predmete dejiny pedagogiky zaregistrovala len pár viet o tom, že existovali židovské školy. V druhom ročníku som sa rozhodla, že sa hlbšie a naplno budem venovať tejto téme a zaplním túto medzeru v dejinách pedagogiky.

Kde a ako ste zbierali materiály?

Zbieranie materiálu bol dlhý proces. Pri písaní som sa opierala o odbornú

literatúru, bádanie v archívoch doma aj v Budapešti, Prahe a taktiež v osobných zbierkach.

Čo bolo najzaujímavejším výsledkom výskumu?

Všetko, ale chcem predsa vyzdvihnúť osobné rozhovory s vtedy ešte žijúcimi predstaviteľmi náboženských obcí a absolventmi židovských ľudových škôl, ktorí už nie sú medzi nami. Touto knihou som šťastí vyplnila biele miesta v slovenskej pedagogike, ktoré boli doteraz neadekvátne zastúpené.

Kde možno kúpiť vašu knihu?

Na dobierku cez môj e-mail: kato.na.piatok@gmail.com alebo cez OZ Ponvagli Sládkovičovo.

Aké plány máte ohľadne tejto témy v budúcnosti?

Táto kniha vyšla v roku 2001 prvý-

krát v skratenej verzii po maďarsky a teraz v rozsiahlejšej podobe po slovensky s anglickým resume. Vydavateľstvo Matice slovenskej zaradilo môj rukopis do svojho edičného plánu v tomto roku. Mojm cieľom je dosiahnuť v tejto alebo rozšírenej podobe vydanie publikácie aj po maďarsky a po anglicky. Teraz sa okrem svojej práce venujem ďalšej téme, a to dobročinnosti a sociálnej práci v židovskej komunite, ak všetko pôjde podľa harmonogramu, zborník bude už tento rok. ■

PT

Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu

Pri príležitosti Medzinárodného dňa pamiatky obetí holokaustu navštívila štyridsaťčlenná skupina ŽNO v Komárne predstavenie Štúdia Kotva v Jókaiho divadle v Komárne s názvom Adresát neznámy. Zvláštna inscenácia vo forme korešpondencie dvoch mužov urobila na obecenstvo hlboký dojem. Po predstavení sa konala beseda s obecnstvom, ktorú moderoval koordinátor našej obce Tamás Paszternák.

Na besede sa zúčastnil režisér inscenácie László Harsányi Sulyom, ako aj herci Tibor Tóth, ktorý je zároveň riaditeľom divadla, a Dezső Rancsó, protagonistu divadelného predstavenia. Niekoľko otázok odznelo aj z radov publika. ŽNO v Komárne venovala účinkujúcim pamätného dňa darček vo forme svojich publikácií. Rovnako sme sa odvdáčili aj za mestnankyni divadla Nóre Messingerovej, ktorá významnou mierou prispela k uskutočneniu tohto podujatia.

Ďakujeme každému, kto sa tohto netradičného podujatia zúčastnil. ■

PT

Navštívil nás veľvyslanec USA v Bratislave

Koncom januára oslovilo našu náboženskú obec veľvyslanectvo USA v Bratislave so žiadosťou, že počas návštevy nášho mesta by veľvyslanec Adam Sterling rád zavítal aj medzi nás. Samozrejme, okamžite sme súhlasili. Pána veľvyslancu s jeho sprievodom privítalo vedenie našej náboženskej obce dňa 7. februára.

Neformálny rozhovor trval vyše hodiny, prekročiac tak plánované trvanie. Prezentovali sme históriu i súčasnosť našej obce, hovorili sme o stratách spôsobených holokaustom, ako aj o prejavoch antisemitizmu v regióne. Pán veľvyslanec načrtnul cieľ svojej návštevy, spomenul svoje predchádzajúce diplomatické misie a svoje spojenie so židovstvom. Následne navštívil synagógu, Mikromúzeum Ármína Schnitzera a zrekonštruované spoločenské priestory. Na záver sa zapísal do pamätnej knihy našej obce a odovzdal darček veľvyslanectva.

My sme mu venovali darček zostavený z našich publikácií.

Od pracovníka veľvyslanectva sme na druhý deň po návšteve dostali nasledujúcu správu:

Vážený pán Paszternák,

dovoľte, aby som sa Vám a členom Vašej komunity v mene veľvyslancu Sterlinga aj seba úprimne poďakoval za vrelé prijatie, pohostenie a zaujímavú diskusiu na pôde Menházu. Pán veľvyslanec bol s priebehom návštevy veľmi spokojný. Množstvo Vašich aktivít a pestrosť komunitného života na nás urobila veľký dojem.

Ešte raz ďakujem a teším sa na prípadnú ďalšiu spoluprácu v budúcnosti. Prajem pekný deň. ■

S pozdravom,

Samuel Mišík

Sándor Pusztay: Synagógy na Slovensku

Na pôde Kultúrneho inštitútu Slovenskej republiky v Budapešti sa v januári konala promócia knihy Sándora Pusztaya: Synagógy na Slovensku – Synagógy, židovské cintoríny, pamätné miesta. Publikácia v maďarskom jazyku vyšla vo vydavateľstve Kornétás.

Prítomných, ktorí zaplnili celú sálu, pozdravila vedúca Slovenskej agentúry pre cestovný ruch v Budapešti, Soňa Jelínková. Slová na úvod predniesol aj riaditeľ inštitútu Ildiko Siposová. Kniha prezentuje tridsať dodnes existujú-

cich a zväčša zrekonštruovaných budov, medzi nimi aj budovu Útulku v Komárne. História vzniku publikácie porozprával prítomným autor László Szále. Po otázkach z radov obecnstva sa za vznik unikátnej knižky poďakovala Magda Vadászová. Podujatie sa skončilo recepciou. Pre záujemcov máme pripravených niekoľko výtlačkov v knižnici Bélu Spitzera. ■

PT

Zasadnutie vedenia ŽNO v Komárne

Riadne zasadnutie vedenia ŽNO v Komárne sa konalo 28. januára.

Predseda Anton Pasternák informoval prítomných o aktuálnych otázkach, predovšetkým o rozhodnutí predsedníctva Ústredného zväzu židovských náboženských obcí v

Slovenskej republiky, podľa ktorého sa od tohto roku mení financovanie náboženských obcí, zdroje, z ktorých sa doteraz bolo možné uchádzať o dotáciu, boli zrušené. Vedenie si preštudovalo hospodárenie a finančnú situáciu náboženskej obce. Prerokovalo aj zmenu systému sociálnej pomoci a otázku investícií v blízkej budúcnosti. Posledným bodom programu bola správa o plánovaných podujatiach prvého polroka. ■

PT

Mazl Tov rabín Zev Stiefel!

Nedávno oslávil svoje 40. narodeniny piešťanský rabín Zev Stiefel, pravidelný hosť našej náboženskej obce. V mene Židovskej náboženskej obce v Komárne želáme rabínovi mnoho šťastia a dobrého zdravia v kruhu jeho rodiny. Mazl Tov! Bis 120! ■

Stretnutie komárňanských Židov pri príležitosti výročia udalostí roku 1968 – 8.-10. jún

Pri príležitosti Dňa martýrov v Komárne opäť srdečne očakávame našich súvercov, pochádzajúcich z nášho mesta.

Okrem tých, ktorí prežili hrôzy holokaustu, by sme počas tohto júnového víkendu radi privítali všetkých, ktorí opustili naše mesto v dôsledku udalostí roku 1968. S radosťou, samozrejme, privítame aj ich potomkov, ako aj každého záujemcu. Stretnime sa v dňoch 8.-10. júna!

Prosíme vás, aby ste sa predbežne zaregistrovali do 15. februára na adrese kile@menhaz.sk. ■

Smútočné oznámenie

V Budapešti zosnul niekdajší hlavný účtovník miestnej kancelárie Joint **Péter Gárdos**, pravnuke hlavného rabína Ármina Schnitzera. Pán Gárdos viackrát navštívil naše mesto, hľadal tu stopy rodinných pamiatok. Jeho spomienku si zachováme! ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Vydávanie Spravodajcu, Klub Šalom a ŽNO finančne podporili: Ondrej Földes (Bratislava), Sándor Wohlstein (Bratislava), Zuzana Šajmovičová (Piešťany) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧ V januári sme dokončili vyúčtovanie vlnajších projektov a podali sme viacero žiadostí o dotáciu na tento rok.

✧ Vaše nápady ohľadne programov čakáme na adrese kile@menhaz.sk.

Navštívil nás veľvyslanec USA

Koncom januára oslovilo našu náboženskú obec veľvyslanectvo USA v Bratislave so žiadosťou, že počas návštevy nášho mesta by veľvyslanec Adam Sterling rád zavítal aj medzi nás. Náš článok na strane 3.

Purim 5778

V tomto roku oslávim Purim **vo štvrtok 1. marca 2018 o 16.00 hodine** v budove Útulku. Každého srdečne očakávame, pripravili sme pre vás veselý program!

Program:

- čítanie Megily (knihy Ester) - Dávid Adri (Bratislava)
- súťaž masiek – srdečne očakávame každého, kto sa k oslave pripojí v maske
- tombola
- koncert Naim Klezmer Band

Klezmerová formácia, ktorej členmi sú talentovaní 12-15 roční žiaci školy Lauder v Budapešti. Spoločnému muzikovaniu sa začali venovať v roku 2013, ich repertoár tvorí tradičné židovské melódie. Vystupujú na židovských kultúrnych a benefičných podujatiach, resp. na školských akciách. Na jeseň roku 2017 hostovali v Nemecku. Členovia skupiny: Ádám Angel - husle, Danó Csengeri - saxofón, Janó Csernai - bicie, Marci Dargay - basová gitara, Anna Dán - flauta, Dani Kemény - klavír, Dóri Koltai - flauta, Panna Málík - flauta, Bálint Tóth - bicie. Pedagógovia: Zsóka Incze a Balázs Pados, obaja vyučujú v škole Lauder.

Oslavujte s nami! Každého srdečne očakávame! ■

Séderový večer

Židovská náboženská obec v Komárne aj v tomto roku usporiada tradičný séderový večer, ktorý sa bude konať **v piatok 30. marca 2018 (1. séder) o 18.00 hodine** v budove Útulku pod vedením Mihálya Riszovanného.

Cena kóšer večere je 5 EUR. Prihlásiť sa môžete do 23. marca 2018 na adrese kile@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 7731-224. ■

Myšlienky redaktora

Myslím na sviatok Purim, duchom som v Komárne, v Útulku. V myšlienkach sa vidím spolu s bratom niekedy koncom 90-tych rokov, v sále Zoltána Wallensteina – tuším sme ju vtedy volali kultúrna sála. V škraboškách z umelej hmoty predsedáme Klubu Šalom. Na hlave máme klaunovské klobúky, sálu zdobia niekoľko girland a lampiónov. Nálada je veselá, tí, ktorí trávia túto nedeľu s nami, súťažia, pripravili sme aj tombolu.

Teraz tu, v Budapešti, by som najradšej zalistoval v našom archíve a našiel článok o tomto podujatí. Keďže výtlačky novin sú doma, v Komárne, prelistujem aspoň elektronickú knižnicu (prvý ročník z roku 1996, resp. všetky čísla našich novin od októbra 2006 sa nachádzajú na internete: <https://kehreg.com/hitkozsegi-hirado-spravodaj/>).

Niekoľko chuťoviek z našich sviatkov: V roku 2008, pred desiatimi rokmi, sme napísali: „Sviatok Purim v židovskom roku 5768 bol v našom meste netradičný. Členovia náboženskej obec sa zišli v piatok, aby spolu privítali Sabat a pripomenuli si šľachetný čin kráľovnej Ester... Príbeh sviatku nám priblížilo aj predstavenie Purimspiel, v podaní Györgya Kleina a jeho detí.”

V roku 2013, pred piatimi rokmi vyšli nasledujúce riadky: „Na nedeľnom stretnutí víťala prichádzajúcich vyzdobená sála, veselé masky, Hamanove taštičky a čerstvý barches... Potom nám András Paszternák, ktorý je už dlhšiu dobu v meste Ramat Gan, pomocou internetu sprostredkoval, ako slávia sviatok Purim v Izraeli.”

Ej veru, tie bývalé sviatky Purim, znásobme zážitky aj v tomto roku! ■